

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei
„Pentru aprobarea Regulamentului privind efectul de levier pentru bănci”

1. Denumirea autorului:

Autorul proiectului de act normativ este Banca Națională a Moldovei (în particular Departamentul reglementare și autorizare), ceea ce corespunde prevederilor art.11 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și art.16 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Pentru aprobarea Regulamentului privind efectul de levier pentru bănci” este elaborat în temeiul art.27 alin.(1) lit. c) și art.44 lit.a) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.297-300 art.544), precum și al art.77 și art.84 din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.434-439, art.727), cu modificările ulterioare.

Proiectul Regulamentului privind efectul de levier pentru bănci (în continuare – proiectul regulamentului) reprezintă o parte componentă din pachetul de regulamente elaborat de Banca Națională a Moldovei (BNM) în cadrul proiectului TWINNING aferent consolidării capacității BNM în domeniul reglementării și supravegherii bancare în contextul transpunerii Directivei 2013/36/EU și Regulamentului 575/2013, prin care în Uniunea Europeană a fost pus în aplicare cadrul internațional de reglementare Basel III.

Reglementarea efectului de levier reprezintă una dintre reformele Comitetului Basel în scopul limitării riscului unei îndatorări excesive a sectorului bancar în perioadele de creștere economică și scăderii semnificative a activelor bancare în fazele descrescătoare ale ciclului economic. Acest indicator a fost introdus ca urmare a crizei financiare din 2007. Cerințele de fonduri proprii bazate pe risc (rata fondurilor proprii) sunt esențiale pentru a asigura fonduri proprii suficiente pentru acoperirea pierderilor neașteptate. Cu toate acestea, criza a demonstrat că doar aceste cerințe nu sunt suficiente pentru a împiedica băncile să își asume riscuri excesive și nesustenabile legate de efectul de levier. Astfel, a fost introdus indicatorul efectului de levier care se calculează prin împărțirea indicatorului de măsurare a capitalului (fondurile proprii de nivel 1) la indicatorul de măsurare a expunerii totale a băncii și se exprimă ca procent. Reglementările Basel din 15.12.2019 au stabilit nivelul minim al indicatorului efectului de levier (3%). Cadrul legal european efectuează în prezent observarea trimestrială a efectului de levier.

Reglementările Basel aferente efectului de levier au fost transpuse în reglementările europene, și anume în Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (în continuare - CRR 575/2013).

Urmare aprobării proiectului regulamentului băncile vor raporta la BNM informația aferentă indicatorului efectului de levier, iar BNM urmare observării și analizei datelor raportate va stabili nivelul minim al acestui indicator.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul regulamentului transpune prevederile actelor europene aferente efectului de levier pentru bănci, și anume art.4 subpct.93) și 94), art. 429, art. 429a, art. 429b și art. 430 din Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al

Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul delegat (UE) 2015/62 al Comisiei din 10 octombrie 2014.

Având în vedere prevederile art.31, art.34 alin.(1), art.36 alin.(1) și (2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative a fost elaborat tabelul de concordanță al Regulamentului (UE) nr. 575/2013.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul regulamentului stabilește:

- îndeplinirea de către bănci a cerințelor regulamentului pe bază individuală și pe baza situației lor consolidate;
- ce reprezintă *efectul de levier* (dimensiunea relativă a activelor unei bănci, a obligațiilor extrabilanțiere și obligațiilor contingente, de a plăti, de a furniza o prestație sau de a oferi garanții reale comparate cu fondurile proprii ale băncii);
- modul de determinare a acestuia (raportul dintre fondurile proprii de nivel 1 și indicatorul de măsurare a expunerilor totale exprimate ca procent);
- cerința de raportare – se efectuează raportarea informațiilor aferente indicatorul efectului de levier și componentele acestuia;
- procedura de emitere de către Banca Națională a Moldovei a aprobărilor.

Obiectivele introducerii reglementărilor aferente efectului de levier:

- limitarea îndatorării băncilor;
- întărirea cerințelor de capital bazate pe risc;
- măsură de precauție suplimentară împotriva erorilor legate de evaluarea riscului și de modelele de risc;
- limitarea arbitrajului de reglementare;
- compararea nivelului de îndatorare între bănci de o manieră simplă și consecventă.

Indicatorul efectului de levier versus rata fondurilor proprii

Indicatorul efectului de levier la fel ca și rata fondurilor proprii determină cerința de capital. Totuși, indicatorul efectului de levier măsoară gradul de îndatorare al băncii, spre deosebire de rata fondurilor proprii care măsoară nivelul de risc al activelor.

$LR \text{ simplificat} = \text{Capital} / \text{Active}$

- cerința de capital este aceeași pentru toate expunerile

$\text{Rata fondurilor proprii} = \text{Capital} / \text{Active ponderate la risc}$

- cerința de capital variază în funcție de riscul aferent activelor deținute

Două bănci cu același grad de îndatorare, dar cu active cu nivel de risc diferit, vor fi tratate similar prin aplicarea indicatorului efectului de levier.

Prin utilizarea exclusivă a indicatorului efectului de levier, băncile vor fi motivate să obțină profituri mari prin investirea în active cu risc ridicat.

Indicatorul efectului de levier este un prevestitor mai bun al băncilor care vor eșua în condiții de criză financiară.

5. Fundamentarea economico-financiară

Conform estimărilor preliminare, implementarea proiectului nu implică cheltuieli financiare și alocarea de mijloace financiare suplimentare din contul bugetului de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul este corelat cu prevederile actelor legislative/normative în vigoare, cu care se află în conexiune și nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al actelor normative în vigoare.

Totodată, aprobarea proiectului determină necesitatea completării Instrucțiunii cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere (aprobat prin HCE al BNM nr.117 din 24.05.2018) cu prevederi aferente raportării efectului de levier.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional și ale Regulamentului privind asigurarea transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor Băncii Naționale a Moldovei (aprobat prin HCA al BNM nr.230/2010), proiectul hotărârii este supus consultării publice, fiind plasat pe pagina web a BNM - www.bnm.md, la compartimentul „Legislație”, rubrica „Transparența decizională”.

8. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul hotărârii are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și este expediat Centrului de Armonizare a Legislației pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene.

9. Constatările expertizei juridice.

Potrivit art.37 alin.(5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, actele normative emise de Banca Națională a Moldovei nu se supun expertizei juridice a Ministerului Justiției. Totodată, luând în considerare prevederile art.11 alin. (3³) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, va fi solicitată o opinie cu caracter consultativ din partea Ministerului Justiției.

10. Constatările altor expertize

În temeiul prevederilor art.34 alin.(3) și (5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul hotărârii va fi expediat Consiliului Concurenței, Ministerului Finanțelor și Ministerului Economiei și Infrastructurii pentru avizare, expertiză economică și, respectiv, expertiză financiară.